

Історія села Вараш У пам'яті віків

Село Вараш є дуже давнім за своїм походженням і про це саме яскраво свідчить його давньоруська назва . Річки здавен були головними артеріями життя. Стир – не виняток і саме на його правому березі серед хвилястих пагорбів з білого піску з'явилося перше поселення. Кам'яні знаряддя праці – ножі, наконечники , сокири, знайдені тут свідчать , що ця місцевість була заселена ще в сиву давнину.

Рибальство й мисливство основні заняття поселенців. Пізніше до них добавилось тваринництво, ще пізніше землеробство, хоч ґрунт тут був , як засвідчують архівні документи, завжди несприятливим для землеробства.

Територія , на якій знаходилось селов XII столітті, була складовою частиною Галицько-Волинського князівства. Татаро-монгольська повінь, що залила вогнем і смертю Волинь, не досягла Полісся , яке своїми хащами , болотами відлякувала ординців і було надійним захистом від ворогів. Із занепадом Галицько-Волинського князівства Волинь і Полісся з 1340 року стали складовою частиною Великого князівства Литовського. З 1442 року село- власність князів Чорторійських . Селяни опріч грошового податку відбувають ряд повинностей на користь князя. З часом селяни стають власністю феодалів-поміщиків, відбувають панщину , стають річчю, яку можна продати , обміняти.

Внаслідок Люблінської унії 1569 року Волинь і Полісся стають головним об'єктом експансії польських феодалів. Одночасно йде закріпачення , ополячення, окатоличення, проте душа поліщука залишилась незмінна. В її глибині завжди й усі часи горів вічний вогонь любові до своєї землі, віри , мови , історії, культури. Зберігали поліщуки й вірність своїм обрядам і традиціям аж до наших чвсів, допоки ідеологічна чума не зробила їх сірими і одноликими.

За третім поділом Польщі 1795 року Волинь і Полісся в складі Російської імперії. За новим адміністративно-територіальним поділом Вараш в складі Рафалівської волості Луцького повіту Волинської губернії з центром в Житомирі.

В державі Волинської області зберігаються оригінальні документи (ф.35,спр.252,арк.131)-опис Свято-Михайлівської церкви в селі за 1799 рік. Саме того року на всіх парафіях Житомирської Єпархії було проведено інвентаризацію церков з описом майна, будівничими , настоятелем, парафіянами.

Михайлівська церква , як і основна частина церков на Поліссі , - дерев'яна. Хто був тогочасним архітектором-будівельником цього храму, як і багатьох інших церков Волинського Полісся, залишається невідомим . Але самі церкви – ці вічноживі пам'яткі людського духу , в яких яскраво виражене вікове прагнення душі поліщука до краси і величі, є пам'ятниками високої духовності наших предків.

З інвентаризаційного документу Михайлівського храму, збудованого 1776 року, бачимо, що настоятелем парафії в селі Вараш був тоді священник Никифор Никифорович Жинькевич, рукоположений того ж року Житомирським єпископом Варлаамом. Зберігає документ цінні дані і про саме село, кількість дворів, населення. Як свідчить перепис , селі було 39 будинків, 140 душ чоловічого і 137 жіночого населення. Сама Михайлівська церква мала цінні ікони, одна з них подарована ще кимось з православних князів Чорторійських і датована 16-тим століттям . Інші ікони – цінні пам'яткі українського живопису Волинського Полісся – 17 – 18 століття.

На початку 19 століття село славиться своїми ремісничими виробами , зокрема ткацтвом, бондарством, тесларством. Так, багато селян Вараша брали активну участь в будівництві церкви Івана Богослова 1865 року в с.Полонне, що засвідчувало їх велику будівельну майстерність. Як дізнаємося з великої документальної праці “ 900-ліття православ'я на Волині” тут в селі проростають перші паростки знань. Незначна частина дітей вже здобуває освіту в церковно-парафіяльній школі.

Після ліквідації 1861 року кріпосного права з розвитком сільського господарства , промисловості відбувається зростання і розбудова сіл Рафалівської волості Луцького повіту. На

початку 20-століття все більше і більше селян Полісся розбудовується, дехто з них іде на хутори.

Так , за

“ Списанием населення мість Волинської губернії” (Житомир, 1906р.) в селі Вараш 103 двори, 4 хутори ,747 чоловік населення.

На сторінках своєї історії село вписало і вогняні бурі двох світових воєн , що прогрімали над нашою землею. Вповні випили поліщуки і повну чашу “ щастя” радянського до- і після- воєнного визволення , коли багатьом з них довелося жити під світлою зорею “найдемократичнішої” в світі Сталінської , а пізніше Брежнєвської конституції. Селян Вараша було позбавлено не тільки землі, загнано в колгоспну кошару, а багато хто з них пізнав щастя визволення від рідної домівки на просторах суворой Півночі.

Така була і є історія, тісно пов’язана із сумною дійсністю сьогодення.

Кузнецовськ ... Місто над Стиром. Перлина Українського Полісся. Казка, що стала дійсністю. Саме так його сьогодні називають.

Кузнецовськ унікальне і своєрідне місто. Своїм корінням воно проросло у давнє минуле , а вершинами інтелекту сягає новітніх технологій ядерної енергетики XXI століття. Це місто- супутник Рівненської атомної електростанції. Вони споруджуються одночасно з 1973 року і невіддільні одне від одного.

Отже , 1973 рік. 25 травня міністр енергетики і електрофікації Петро Непорожній забив першого символічного кілочка на місці , де мала бути споруджена станція.

10 серпня вийнято перший ківш ґрунту на місці майбутнього атомного велета. Паралельно почалося будівництво міста.

14 листопада наказом міністра енергетики і електрофікації директором Західно-Української атомної електростанції призначений Володимир Олександрович Коровкін, який на 29 років став незмінним її керівником.